

Чурапчыга күн тахсар !

САХА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННҮЙ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2018 сыл
Сэтинньи
2
КҮНЭ
БЭЭТИНСЭ
№ 84
(11540)

12+

Күндү биир дойдулаахтарым, Чурапчы улуунун олохтоохторо!

Эһигини бука барыгытын Ил Түмэн Судаарыстыбаннай Мунньабын аатыттан Сомоболоһуу күнүнэн итиитик-истинник эбэрдаһибын!

Сэтинньи 4 күнэ дьон-сэргэ сааһылтан, омугуттан, итэҕэлиттэн тутулуга суох бииргэ түмсэн көлүөнэлэр алтыһыларын түстүүр, норуоттар доһордоһууларын бөһөрөгөтөр, олоххо тартыһыһытын уонна кэрэбэ дьулуһуутун кэрэһилиир улахан суолталаах бырааһыннык.

Бу кэрэ бэлиэ бырааһынныгы дойдубут араас омуктара үйэ-саас тухары доһордоһууларын, араас политической партиалара уонна холбоһуктара илэ-эхтик-эйэлээхтик олорууларын, дойдуларын туһугар сомоболоһууларын мэхтиэлиир күнүнэн үрэн-көтөн туран бэлиэтибит.

Бүгүҥү үөрүүлээх күнүгэ аҕа уонна эдэр көлүөнэ дьон, араас политической уонна уопастыбаннай куустар төрөөбүт-үөскээбит дойдубут сайдарын туһугар биир санааҕа түмсэн, биир сомобо буолан иннибитигэр туруоруллубут соруктары толоруохпут, дьон-сэргэ олоһун тулсарыахпыт диэн бигэ эрэллээхпит.

Өсөө төгүл бука барыгытын Сомоболоһуу күнүнэн эбэрдаһыан туран, чэпчээк доруобуйаны, инникигэ эрэллээх буолууну, тус олоххутугар, дьэ кэргэн-итигэр туруктаах олоһу баҕарабын!

Михаил ГУЛЯЕВ, СӨ Ил Түмэнин дьокутаата.

Күндү Чурапчы улуунун дьон-сэргэтэ!

Эһигини барыгытын улахан историческай суолталаах бырааһынныктарынан — Норуоттар сомоболоһууларын күнүнэн уонна Улуу Октябрьскай революция 101 сыла туолуутунан РКП Чурапчытаагы райкомун бюротун, тус бэйэм ааһыттан эбэрдаһибын!

1612 сыл сэтинньи 4 күнүгэр Кузьма Минин уонна Дмитрий Пожарский норуот куһун түмэн, Польша талабырдыттарын Москва куораттан үтүрүйбүттэрэ, 1649 сыллаахтан Россияҕа бырааһыннык быһыытынан бэлиэтэнэр буолбута, 1917 сыллаахха «Аврора» крейсер ньиргиздээх салютунан сэбиэскэй былаас олохтоомуга, үүнэн-сайдан аан дойду улуу судаарыстыбата буолбута. Онон бу ийи бырааһыннык норуотка көнүлү, бииргэ буолууну аҕалыыга суолталара улахан. Биир сомобо, эйэлээх, түмсүүлээх норуот кэскилэ сырдык.

Баҕарабын барыгытыгар чэпчээк доруобуйаны, норуот хаһаайыстыбатын бары салааларыгар үлэтигэр ситиһини, эйэни, этэннэ буолууну!

Семен НИКИТИН,
СӨ Ил Түмэнин дьокутаата, РКП Чурапчытаагы райкомун сэкирэтээрэ.

Ытыктабыллаах Саха сириг олохтоохторо!

Саха Өрөспүүбүлүкэтин салааларын уонна тус бэйэм ааһыттан эһигини Норуоттар сомоболоһууларын күнүнэн ис сүрэхпиттэн эбэрдаһибын!

Бу норуоттар сомоболоһууларын уонна түмсүүлэрин, илэ-эхтик-эйэлээхтик олорорго дьулуһууларын кэрэһилиир бэлиэ күн аныгы Россия судаарыстыбаннай бырааһынныктарын ортотугар уһугуччу миэстэни ылар.

Саха Өрөспүүбүлүкэтэ түөрт үйэ кэринэ Россия Судаарыстыбатын быстыбат сорботунан буолар. Элбэх омуктаах өрөспүүбүлүкэбит олохтоохторун быдан үйэлэртэн төрөөбүт ийэ сиргэ таппат, хардарыта көмөлөсүү, үлэбэ үтүө суобастаахтык сыһыаннаһы уонна өрөспүүбүлүкэбит уонна дойдубут инники кэскилин туһугар уопсай эппиэтинэс түмэр.

Сомоболоһуу уонна норуоттар илэ-эхтик-эйэлээх буолуулары — бу ханнык баҕарар судаарыстыба чэчири сайдар төрүөтэ. Норуоттар сомоболоһор уонна түмсүүлээх буоллахтарына, дойдубут кыаҕа бөһөрүөбэ уонна инники кэскилэ түстэнибэ. Биһигини барыбытын, итэ-элиттэн, омугуттан, социальнай балаһыанньатыттан тутулуга суох историяҕа иирбит уопсай дьылҕабыт, үлэбэ уонна чэчири салдыһыга дьулуһуу, өрөспүүбүлүкэбит уонна дойдубут туһугар гражданин быһыытынан ытык кэспит уонна эппиэтинэспит түмэр. Бүгүн бары бииргэ элбэх омуктаах өрөспүүбүлүкэбит чабылхай устуоруйатын айабыт, сали-эһиэлэри уонна куораттары тулсалай олоробут, суоллары уонна дьылэри тутабут, социальнай эбийиэктэри үлэбэ киллэрэбит, култуураҕа уонна устуорка ситиһилэрбитин хантатабыт, олоһорбутун ийэ дойдуну таптааһын төрүттэригэр, бэтэрээннэргэ уонна аҕа көлүөнэбэ таппалга уонна ытыктабылга иитэбит.

Бары уопсай куустуунан өрөспүүбүлүкэбит иннин дьэки эрэллээхтик хар-дыһыһырын хаачыһыахпыт уонна торумнаабыт сыалларбытын ситиһиэхпит.

Эһиэхэ уонна дьэ кэргэн-итигэр чэпчээк доруобуйаны, дьолу-соргуну, эйэни, үтүө санааны, этэннэ буолууну, Саха сирэ уонна Россия чэчири сайдаларын туһугар бары саҕалааһыннардыгыгар ситиһилэри баҕарабын.

Айсен НИКОЛАЕВ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана.

Норуот сомоболоһуутун күнүнэн! Күндү Чурапчы улуунун олохтоохторо, дьон-сэргэтэ!

Эһигини барыгытын бу — историческай суолталаах бырааһынныгынан, Норуоттар сомоболоһууларын күнүнэн итиитик-истинник ис сүрэхтэн эбэрдаһибын!

Устуоруйа кэрдис кэмнэрин арыйдааха, бу күн — 1612 сыл сэтинньи 4 күнүгэр Кузьма Минин уонна Дмитрий Пожарский норуот куһун түмэн, Польша талабырдыттарын Москва куораттан үтүрүйбүттэрэ. Бу өрөгөйдөөх күнү үйэлэртэри, ыраахтааҕы Алексей Михайлович Романов 1649 сыллаахха бырааһыннык күнүнэн бэлиэтигэр Ураах таһаарбыт. Калинин Сэбиэскэй сойуус кэмигэр бу бэлиэ күн бэлиэтэммэт этэ. Бу кэмнэ Улуу Өктөөп Өрөбүлүүсүйэтин бырааһынныгыга буолара. Норуоттар сомоболоһууларын күнэ аныгы Россия устуоруйатыгар 2004 сылтан бэлиэтэнэр.

Дойдубут улуу устуоруйатын ситимниир дириҥ ис суолталаах бырааһыннык күн бүгүн, биһиги норуоту сомоболуур, түмэр куустээх буолара саарбахтаммат. Бу кэрэ, бэлиэ бырааһынныгынан итиитик-истинник биир дойдулаахтарбытын, ытык кырдыабаһтарбытын, үлэһити, айа-тута сыгдыар дьоммутун эбэрдаһибын! Сирдээби олохтутугар ил-эйэ, биир санааланы, биир сомобо буолуу баар эрэ буоллабына, олоруохтаах дьыалаларбыт ситэриллиэхтэрэ, быһааннаммыт үлэлэр түмүктэниэхтэрэ!

Хас биирдии дьэ кэргэннэ туруктаах олоһу, дьолу-соргуну баҕарабын!

Андрей НОГОВИЦЫН, Чурапчы улуунун баһылыга,
Афанасий ЗАХАРОВ, улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ.

Күндү биир дойдулаахтарым!

Норуоттар сомоболоһууларын күнүн бэлиэтиир бырааһыннык биир санааланы уонна норуот куһуэ туох-баар ыарахаттары туоруурга, Россия нацияларын бөһөрөгөтүгэ уонна олоһу үчүгэйгэ уларытарга аналһаах диэн өйдөбүлү бизэрэ. Урукку кэмнэр устуоруйалара Россияҕа Федерация элбэх омуктаах норуота — бу ийи суду уонна баараҕай куһуэ диэн туолулуур. Кырдыга даҕаны, политической туруктаах буолуу, норуоттар өйөһүүлэрэ дойду социальнай-экономическай сайдыытыгар сүрүн тирэбинэн буолар.

Биһиги, Саха сириг олохтоохторо, бэйэбит устуоруйабытын, өбүлэрибит үгэстэрин, сахабыт тылын үйэ-саас тухары хаалларарга дьулуһабыт. Хоту дойду тыйыс тымныыга, айылҕата бэйэтинэн биһиги түмсүүлээх буоларбытыгар олугу уурбута. Ол иһин биһиги үтүө майгылаах, үлэһит, уйан дууһалаах буоламмыт, өрөспүүбүлүкэбитин Уһук Илиннэ уонна Россияҕа биир бастыһынан аатырдабыт. Саха киһитэ хаһан даҕаны кыһалҕалаахтан, кыамматтан туора турбат, өрүү көмөлөһөр. Бу биһиги куустуу буолар.

Онон дойдум дьонугар инникитин даҕаны Чурапчыбытын, Сахабыт сириг аан дойдуга бэйэбит холобургутунан, ситиһилээх үлэһитинэн, үтүө майгылынан ааттата турун диэн баҕа санаабын этэбин. Чэпчээк доруобуйаны, туруктаах олоһу, ситиһилээх үлэни баҕарабын!

Павел ПИНИГИН, СӨ Ил Түмэнин дьокутаата.

Комсомол төрүттэммитэ 100 сылыгар

БОЙОБУОЙ ААККЫНАН КИЭН ТУТТАН

(Комсомол төрүттэммитэ 100 сылын бэлиттээһинтэн)

Алтынны 29 күнүгэр улууспутугар „Айылгы“ култуура уонна духуобунай сайдыы киинигэр Ыччат Бүтүн Сойуустаабы Ленинскэй Коммунистическай Сойууна—комсомол төрүттэммитэ 100 сылыгар анаммыт үөрүүлээх дьаһал буолла. Эрчимнээх эдэр саастарыгар комсомол кэккэтигэр киирэн күүрэн-хааран үөрэммит, үлэлээбит, билигин кырдыабыс, атам саастаах улууспут ытык-мааны дьонно бырааһынныктыы ижэргэтиллибит фойеба киирэн үөрэ-көтө көрүстүлэр, анаан-минээн оноһуллубут стендэлэргэ хаартыскаба түстүлэр.

Быыс аһыллаатын сцена түгэсэр комсомол кэккэтигэр сылдыбы туһута—Ленин төбөлөөх ВЛКСМ диэн суруктаах значок (бэлиэ), Сэбиэскэй дойдуларын көмүскээһингэ геройдуу быһыыны көрдөрүү иһин, хаһаайыстыбаны чөлүгэр түһэригэ, сайыннарыыга бэйэни харыстаммат үлэ иһин наһараадалаах 6 уордыана уруһуйдаммыт плакат-панно сырдык уотунан күлүмүрдүү турара саалаба мустубуттар сүргэлэрин көтөхтө, эдэр саастарын, эрчимнээх кэмнэрин санатта. Комсомол төрүттэммитэ 100 сылыгар аналлаах дакылааты 1981—1986 сылларга Чурапчытаабы комсомол райкомун бастаах сэкирэтээринэн үлэлээбит Николай Хокотанов онордо. Кини 1918 сыллааха алтынны 29 күнүгэр Оробуочай уонна бааһынай ыччат сойууһун, 1924 с. Бүтүн Россиятаабы бастаах съеһигэр Ленинскэй, 1926 с. Бүтүн Сойуустаабы ыччат сойууна тэриллээһинтэн саалаан үлэтэ тохтотуллубут диэри историятын кэпсээтэ. Ордуу Саха сиригэр, Чурапчы оройуонугар комсомол үлэтин сийилиги билиһиннэрдэ.

Улуус баһылыга Андрей Ноговицын эбэрдэ тылыгар саалаба мустубут комсомол бэтэрээннэрэ улуус сайдыытыгар сүткэн өгөлөрүн иһин махтанна, ыччаты өй-санаа, патриотическай, үлэсэ сыһыанна иитиһигэ инникитин даһаны чиэстээхтик үлэлээһиннэригэр эрэнэрин биллэрдэ. Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана Айсен Николаев эбэрдэ суругун Сергей Григорьевич Старостинна,

Россия Саха сириниин холбоспута 385 сыла бэлиэни Семен Иванович Никитингэ, Ил Түмэн граматын Александр Владимирович Местниковка, „Саха Өрөспүүбүлүкэтин Култууратын туйгуна“ бэлиэни Марфа Владимировна Чинигинароваба туттарда.

Комсомол бэтэрээнэ, Ил Түмэн депутата Семен Никитин эбэрдэ тылы этэн туран, „Ленинскэй комсомол 100 сыла“ РКП Клин комитэтин Бочуоттаах уордыанынан Россия коммунистическай партиятын уордыанынан Николай Хокотановы, Андрей Ноговицыны, Вера Платонованы, Дмитрий Чепаловы о. д. а. наһараадалаа. Манньык наһараадалар комсомол салайааччыларынан үлэлээбиттэргэ, бастыҥ үлэһиттэргэ, общественнай үлэ актыыбынай кытыылаахтарыгар нэһиликтэринэн, тэрилтэлэринэн туттарылгалларын иһитиннэрдэ.

Көлүөнэлэринэн эбэрдэ тылы Вера Платонова, Александра Кузьмина, Наталья Сивцева, Сахала Лаврова этилэр.

Бырааһыннык үөрүүтүн үрдэтэн, нэһиликтэр талааннаахтарын толорууларыгар эдэр саас комсомол тизмэлэригэр ырыалар, үнүүлэр, инсценировкалар көрдөрүлүннүлэр, уопсай хаартыскаба түһүү буолла.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Социальный десант

НЭҢИЛИЭННҮЭ БАБАТЫН УЧУОТТААН

Улууспутугар „Социальный десант“ бырайыак баһылык А.Т. Ноговицын өйбүлүнэн тиһипин быспакка, алтыс сылын үлэлиир. Бырайыак сүрүн ааптарынан улуустаабы дьыэ кэргэн уонна оҥо-аймах дьыалаларыгар салаатын исписэһиннэ Татьяна Петровна Бушкова буолар. Ааспыт биэс сыл тухары бу десант хас биридди нэһиликтэ тустаах исписэһиннэри, тэрилтэ салайааччыларын таһааран, кыаллыбатах болпууостары быһааран, кыһалҕалаах дьонно күүс-көмө, субэ-ама биэрэн кэллэ. Сүрүннээн саастарын ситэ илик оҥолору уонна кыһалҕалаах ыалы кытары үлэлэһии, пенсионнай реформа уонна льготалар тустарынан билиһиннэри, психологическай көмөлөр киирэллэр.

Улуус дьаһалтатын социальнай болпуууостарга салаататын салайааччыта Мария Петровна Заболоцкая „Быйылгыттан ыла нэһиликтэр туохха наадыаһалларынан, баҕа санааларын учуоттаан туран, социальнай десанынан тахсар буоллубут. Ол курдук, нэһиликтэртэн тус-тустаа сайаалкалар киирэллэр. Бу сылга социальнай

десанммыт сыала-соруга, тизмэтэ төрөппүт эппизитиннэһин үрдэтигэ туһуланар. Күн анара оскуолаба кылаас чаастарын уонна төрөппүттэргэ анаан эппизитиннэһи үрдэтигэ туспа дьарыгы ыһабыт. Манна сүрүн көмөлөһөөччүлэринэн ыччат уонна дьыэ кэргэн өйбүлүн социальнай-психологическай киинин үлэһиттэрэ, дириэктэр А.С. Капрынова буолаллар. Маны таһынан нэһиликтэн кытары үлэсэ саамай көмөлөһөх дьонунан биригэ үлэлэһэр социальнай партнердарбыт: пенсионнай фонда, социальнай харалта, полиция, субсидия агенствота, саастарын ситэ илик оҥолору кытары үлэлиир клин, үөрэх уонна култуура управлениелара уонна урбаанньыттар буолаллар. Манньык бары биригэ үлэлээммит, дьон-сэргэ туруктаах буоларын ситиһэргэ дьулуһабыт. Сорох ардыгар нэһиликтэ бабатын толорбот түгэннэр үөскүүллэр. Холобура, саа көнүлүн биэрэр полиция сотрудниһын көрдүүллэр. Ити түбэлтэсэ, полиция сотрудниһын үлэ

бириэмэтигэр көнүлүлэтэр кыахпыт суох. Ол да үрдүнэн ирдэбиллэри төһө кыалларынан толоро сатыыбыт. Бүгүн бу Одьулуун нэһиликтэр толору састаабынан кэлэн үлэли сылдыабыт. Былаан быһыытынан алтынны 23 күнүттэн ахсынны 24 күнүгэр дылы 17 нэһиликтэ барытыгар сылдьан, сөптөөх көмөнү оҥоруохтаахпыт. Бу иннинэ Бахсы нэһиликтэр сылдыыбыт. Онно 80-тан тахса киһи, оттон Төлөй нэһиликтэр оҥолуун-уруулуун 100-тан тахса киһи сылдыыбыт. Нэһиликтэннэ көхтөөх”, - диэн сийилиги кэпсээтэ.

Одьулуун нэһиликтэ мэлдьи да буоларын курдук, социальнай десаны үөрэ-көтө көрүстэ. Ытыллыбыт дьаһалларга нэһиликтэ баһылыга Людмила Васильевна Ефремова тэннэ сылдыыста. Эбиэт иннинэ оскуолаба ытыллыбыт кылаас чаастарыгар, төгүрүк остуолга оскуола кэлэктиибэ, төрөппүттэр, Аграрнай техникум үлэһиттэрэ, дириэктэр М.В.

Макаров уопсайа холбоон, 100-тэн тахса киһи кыһына.

Күн икис анарыгар нэһиликтэ сыһыалан киинигэр социальнай харалта, пенсионнай фонда, субсидия агенствотын исписэһиннэри уонна салайааччылар туһааннаах дьонно субэ-ама биэрдилэр. Маны таһынан нэһиликтэннэсэ анаан, парикмахер үлэлээтэ. Эр дьонно анаан, урбаанньыт Петр Топстоуков маһынан уһаныыга маастар-кылааһы биэрдэ.

Кэрэ анар үгүс өттө улууспут биир саамай талааннаах кондитера Наталья Сивцева маастар-кылааһыгар сылдьан, ырыскаллары, креми хайдах онорорго, сөпкө буһарарга, оһуору, суругу-бичиги түһэрэргэ, туһааннаах матырыйааллары хантан атылаһарга, субэни-аманы ылылар. Салгыы даһаны үлэлэһэр, элбэххэ үөрэнэр баҕа санааларын этилэр.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Ийэлэргэ анаммыт истинг көрсүһүү

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ийэлэрин күнүгэр анаммыт декада чэрчитинэн, Чурапчы улуутун бары нэһиликтэригэр, тэрилтэлэригэр бу күнүгэр араас өрүттээх дьаһаллар быһааннан ыытылла тураллар. Алтынньы 30 күнүгэр "Айыллаан" сынньалан киинигэр, Чурапчы нэһилиэгин дьаһалтатын тэрийиитинэн, Ийэ күнэ ыытылынна. Үөрүүлээх дьаһалга "Чурапчыныа" Чурапчы нэһилиэгин дьахталларын түмсүүтэ ыалдьыттары миннигэс астаах-үөллээх сандалы тула ыныран, чэй иһиитин церемониятын тэрийдэ. Маны тэнэ, социальнай хантараак кыһыылаахтарын быыстапкага көрдөрүүгэ турда. Манна сүрүннээн сахалыы танас арааһа тилэри тартыллан, дьон-сэргэ болгоммотун тарта. Онуоха былырыын нэһилиэк дьаһалтатын анал хамыһыһыатыгар бэйэ дьыалатын тэринэн үлэлииргэ бырайыактарын көмүскээн, күн бүгүн ситиһилээхтик үлэли-хамсыы сылдьар икки кэрэ анаардары көрсөн санааларын үлэлэтиним.

Алена Николаевна Тимофеева былырыын саас социальнай хантараагынан дьэтигэр иистэнэр мастарыһай тэриимит. Мин үс оҕолоохтун. Ийинэн сөбүлээн дьарыктанабын. Былырыын саас кулун тутар ыйга бырайыактын көмүскээн, онно көрүлүбүт харчынан иистэнэр массыына, мал-сал атылласпыт. Билигин күнүгэр иккилэр танастан сабалаан, сахалыы танас-сал арааһын сакааска тигэбин. Нэһиликтэртэн да киирэн тиктэрэглэр. Кэлэтигинэн сайаапкалар эмиз кириллэр. Маны

тэнэ баайынан эмиз дьарыктанабын, сакаас сии киирэр. Тус дьыалабын тэринэн, кимтэн да тутулуктамакка, дохуот киллэринэн үлэлиирбин биһирээтим. Саха сиригэр Ийэлэрин күнүнэн бары ийэлэри, эбэлэри эбэрдалыбын! Доруобуйаны, сырдык ыра санааларыт туола турдунар, дьэ кэргэннигэр туруктаах олоху баһарабын."

Оттон Лилия Ивановна Плюснина социальнай хантараагынан ааспыт сылта "Четыре сезона" атыы-эрлэн киинигэр хос куортамнаһан, ателье тэриимит. "Быйыл үһүс оҕобун оҕолонон, дьэбэр олорон иистэнэбин. Күнүгэр танаһы-сабы тэнэ, аныгылы кэстүүлээх сахалыы танас арааһын тигэн атыылыбын. Сакаастары эмиз ылабын. Ого үнүү кэлэтиктэригэр анаан тиктэрэччилэр. Ону тэнэ, икүсөөннөй түүнэн оҕолорго кыһынны бэргэлэри тигэччибин. Бу ичинэ итэччинэн үлэли сылдьыбытым. "Арчы" дьарыктаах буолуу киинигэр кырыһы маастарыгар үөрэммитим. Кэлэр өтүгэр сахалыы колориттаах танаастары тигэн, сөбүгэр сыанаа атыылыр бадалаахпын." Санатар буоллаха, Лилия ааспыт сайын "Саха" НКХ Тааттагаабы филиала тэрийбит "Ферма кыргытара" телевизионнай бырайыакка улууслук аатыттан бэрт ситиһилээхтик кыттыбыта - "Бастын асчыт", "Көрөөччүлэр биһирээллэрэ" анал аат хаһаайдынарынан буолбута.

Бу күн улуустаабы пенсионнай фонда, үөрэх управлениетын, саастарын туола илик оҕолору социальнай-реабилитациялар киин, социальнай харалта управлениетын, субсидия агенствотын, улуустаабы киин баһыһа, о.д.а. туһааннаах тэрилтэлэр салайааччылара, илсалиистэрэ ийэлэргэ субэлэри биэрдилэр, ыйытыларга хоруйдаатылар.

Дьаһал үөрүүлээх аһыллыһыгар Чурапчы нэһилиэгин баһыһыгын эбэһинэһин толороочу А.Г. Егоров, Чурапчы нэһилиэгин дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Е.В. Попов мустубут бары ийэлэри истинник эбэрдалэтилэр. Ийэ дьэ кэргэнгэ, уоскасыбаа, олоххо суолтатын этэн туран, нэһилиэк элбэх оҕолоох ийэлэригэр Эбэрду суруктары, Чурапчы нэһилиэгэ төрүттэммитэ 370 сыллаах үбүлүүдээх бэлэһэлэрин үөрүүлээх быһыыга-майыга туттардылар. Кинилэр ортолоругар нэһилиэкпит 10 оҕолоох Герой-Ийэлэрэ З. И. Красильникова, Л.Д. Платонова, элбэх оҕолоох ийэлэр Я.И. Свищева, Е.В. Кузьмина, Е.Н. Таныкова, А.М. Коркина, Е.С. Лукина, А.К. Свищева, М.Т. Оконешникова, у.д.а. баһарадалаһылар.

Салгыы нэһилиэк талба талааннаах ырыаһыттарын, үнүүһүттэрин, уһууһу уонна оҕула оҕолорун туруорууларынан эбэрду кэксир буолла. "Чурапчыныа" дьахтар түмсүүтүн салайааччыта О.Г. Оконешникова сыл устата нэһилиэккэ туох өрүттээх үлэни-хамнаһы, дьаһаллары тэрийсбиттэрин сырдатар отчуоту ситиһии билиһиннэрдэ. Ити кэнниттэн аһаас микрофон үлэлээтэ. Манна Чурапчы нэһилиэгин баһыһыгын эбэһинэһин толороочу А.Г. Егоров, баһыһы соци-

альнай болпурустарга солбуйааччы П.Е. Гүлүев, нэһилиэк Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Е.В. Попов, Чурапчы нэһилиэгин дьэ кэргэни өйүүр киин салайааччыта Ф.С. Седалищева элбэх оҕолоох ийэлэр кыһалбаларын быһаарыһа, муһаарар ыйытыларыгар хоруйдаатылар. Онуоха ийэлэр сүрүннээн, таас ситимин тартыһа субсидия көрүлүүтүн, кыһынны кэмгэ уулуссалары сырдатты, бэйдиз сылдьар ыттарга мизэрлэри ыһы, социальнай чэлэтиилэринэн туһаныы, элбэх оҕолоох дьэ кэргэнгэ олорор дьэһэлэрин туһары болпурустарын тула ыйытылары биэрдилэр, толору хоруйдары истан астынылар.

Баһылык эбэһинэһин толороочу А.Г. Егоров билиһиннэритинэн, Чурапчы нэһилиэгэр 744 элбэх оҕолоох ийэ баар. Кэлэр сылтан социальнай кээртэ оһонуллан, элбэх оҕолоох ийэлэргэ түнэтиллэбэ. Онуоха нэһилиэк дьаһалтата нэһилиэгиннээх социальнай өнөкү оһорор туһааннаах тэрилтэлэри кытта дуоһабардаһан, элбэх оҕолоох дьэ кэргэтэр оҕолоро чэлэтиилээх өнөлөрүнэн туһанааларын туһугар быһааннаах үлэни-хамнаһы тэрийэ сылдьар эбит. Хопобурдаан эттэххэ, нэһилиэк ийэлэр сүүрэр маршрутнай автобустарга оҕула үөрэнэччилэригэр айдан телебүрүгэр чэлэтии көрүлүүбэ.

Дьэ ити курдук, бэрт сэрэх, истин көрсүһүүттэн элбэх оҕолоох ийэлэр астынан, сынньанан тарбастылар.

АННА ЗАХАРОВА.

Кытаанах оскуолата орто оскуола буолбута 50 сылыгар

ААТА АХТЫЛЛА ТУРУОБА

Мин аҕам Ефрем Прокопьевич Попов 1921 сыллаахха Дьэрбэн дьин Болтоно колхуосааһын саана Аччабарга сыһыарыллыбыт сиригэр төрөөбүтэ. Оҕо сааһа кыстыктарыгар Дьэрбэнгэ, сайылыктарыгар Дирин Күөлгэ аастыта. Кини бастаан ШКМ-га, онтон Амма сэттэ кылаастаах оскуоланы бүтүрбүтэ.

1940 сыллаахха Чурапчытаагы педучилищегэ үөрэнэ кирибүтэ.

1942 сыллаахха 2-с кууруска үөрэнэ сылдьан, Аҕа дойдуга Улуу сэриитигэр ынырыллан барбыта Забайкальскай байыаннай уокурукка 54-с тусла учебнай танковай полкага үөрэнэн, суоппар-механик уонна артиллерист-минометчик идэлэрин ылан, сержант званиелаах араас фронтта аттамыта. Кавказтан фашистскай сэримлэри үүрэр операцияга кыттыбыта. 1943-с степной фронт састаабыгар кыттан, Курский тобой сэриитигэр артиллерист-разведчик быһыытынан кирибүтэ. Салгыы 2-с Украинскай фронтта кыттан, 5-с гвардейскай минометнай куорпуска сылдьыбыта. Манна ыараханньык бааһырбыта. Үтүөрэн баран, 5-с уонна 14-с гвардейскай салгыннаагы армияга секретчиктинэн сылдьыбыта.

1946 сыллаахха дойдутугар эргиллэн кэлбитэ уонна педучилищегэр үөрэбин салбыан, 1947-с учуутал дипломун илиитигэр тулпута. Усуйаана оройуонугар хас да сыл учууталлаан баран, төрөөбүт оройуонугар төннөн кэлбитэ уонна Чурапчы педучилищегэр базовай оскуоланыгар учууталлаабыта, сэбиэдиссэйдээбитэ. Манна

үлэни сылдьан, үрдүк үөрэбин түмүктээбитэ.

Онтон 1957-1960-с.с. Хайахсыт сэттэ кылаастаах оскуоланыгар завучтаабыта. 1960-1968-с.с. Одьулуун 8 кылаастаах оскуоланыгар завучтан үлэлээбитэ. Онтон 1968-с.с. сайын райком 1-кы сэкирэтээрэ Илья Павлович Листиков ыныран, саҥа аһыллар Кытаанах орто оскуоланыгар дириэктэринэн ананан, үлэтин саҕалаабыта.

Кытаанахха кэлэн баран, бастатан туран, саҥа интэринэти тутуутун бүтүрэн, Чурапчы оройуонун бары муннуктарыттан оҕолору хомуйан спордон үөрэппиттэрэ. Быһа холоон, оҕотун ахсаана 400 төбөҥө чугаһыра, барыта иккилии кылааска сүүрбэттэн тахса оҕо үөрэнэрэ. Ол саҥа завучтарынан И.И. Коркин, И.Г. Попов уонна А.С. Иванова, учууталларынан В.Т. Лазарев, В.В. Илларионов, К.М. Матвеев, И.П. Пономарев, С.Ф. Лазарев, И.Н. Попов, М.С. Леонтьева, Н.С. Коркин, баһаатайынан Р.И. Коркина үлэлииллэрэ. Сорох предметтэргэ учууталлар тийбэттэр этэ, онон собуруу үөрэнэ сылдьар учууталлары ынырбыта. Москва эдэркээн кыргытара Н.И. Кудрявцева, Л.К. Андросова-Усанова, кэргэниин Никифоровтар, А.И. Васильева кэлэн учууталлаан, үлэ бөҕөтүн үлэлээбиттэрэ.

Эдэр учууталлары олохсотууга күүстээх үлэни ыыппыта. Ол сылларга аан бастаан оройуонна кабинетнай систиэмэни Кытаанах орто оскуоланыгар киллэрбиттэрэ. Химия, физика уонна онтон атын предметтэргэ анал

кабинеттар баар буолбуттара. Матырыйаалынай бааза бөдөрүүрүгэр туох баар күүһүн барытын уурбута. Красноярскайга тус бэйэтэ баран, мизбэл фабрикаһыттан оройуонна аан бастааһын саҥа учебнай мизбэллэри аҕалан туруорбута. Атын оскуолалар паарталарга үөрэнэр буоллахтарына, билиги остуолларга үөрэнэр этибит. Саҥа грузовой массыына, тыраахтар баар буолбуттара. Суоппардарынан Н.Н. Пономарев, Е.Ф. Гоголев уонна дириэктэри хаһаайыстыбаннай чааска солбуйааччы Р.Ф. Пономарев таһаарылаахтык үлэлээбиттэрэ.

Ол сылларга хайыһар күүскэ сайдыбыта. Физкултуурабыт учуутала Иван Николаевич Попов хайыһарга тириэһэр быһыытынан үлэтэ тахсылаах буолбута. Билиги оҕолорбут хайыһарга өрөспүүбүлүкэ да, Россия да таһымыгар мизсталаһаллар. Ол курдук, бырааттыы Барашковтар, Тимофеевтар, Д.М. Пестряков, О.Г. Парфенов, П. Матвеев, М. Владимиров, А. Терюгин курдук күүстээх хайыһардыттар тахсыбыттара. Бу манна мин аҕам оскуола дириэктэрин быһыытынан оруола улахан этэ.

Кини баарын эрэ тухары ахтыллар уонна сыаналанар диһиллэригэр, мин сөбүлэспэппин. Билиги аҕабыт 1974 сыллаахха баара-суоҕа 53 сааһыгар ыарахан ыарыһтан күн сириттэн күрэммитэ. Кини аатын үгүс киһи, ол иһигэр үөрэппит оҕолоро сүрэхтэригэр инэрэ сылдьаллар. Ханна да сырыттаҕына, Ефрем Прокопьевич уолабын диэтэхпинэ, киһи эрэ барыта сэргии

Е.П. Попов

түһэр уонна аҕабын ахтан-санаан барааччылар.

Түгэнинэн туһанан, Кытаанах орто оскуоланы кэлэктибин, үөрэнээччилэрин, араас кэмнэргэ бу оскуоланы бүтүрбүт оҕолору уонна үлэлээбит учууталларбытын үбүлүүдээх сылларынан, орто оскуола буолбуттара 50 сыла туолбутунан итии-истинник эбэрдэлибин!

Кытаанах орто оскуоланыгар үтүө майгылаах, дириин билиилээх учууталларга үөрэмиппинэн кизэн туттабын.

Уола Н.Е. ПОПОВ,
Саха Өрөспүүбүлүкэтин идэлээх
буолуу үөрэбин туйгуна,
Российской Федерация орто
анал үөрэбин бочуоттаах үлэһитэ,
идэлээх буолуу үөрэх бэтэрээнэ.

Саҥабын этэбин

Ытык кыылы – эһэни харыстыабын

Саха сирин дьонугар эһэ кутталы үөскэтэр диэни утаран туран, манньы этэбин.

Былыр аас-туор олоххо, ас-танас тийбэт, кырдык кыһалҕалаах кырыымчык кэмгэр тыыннаах буолар туһуттан, ону даһаны улахан кыһалҕаттан эһэни бэрт аһыах булчут бултуура. Билигин онук кыһалҕа суох. Эргизэн араас тусчукаларыгар, маркеттарыгар күн талбыт эт аһа толорутун этэ да, ааһа да барыллыбат.

Билигин эһэни бултуубут эбэтэр бултаатыбыт дэнээччилэр халын харчы хаһаастаахтарын, мунгур былаастаахтарын билинэр буолбут госулуусла чунуобунньуктара судаарыстыба үбүгэр босхо тэриллэрин (бөртөлүөтү, о.д.а.) туһаналлар. Кинилэртэн хаалсымаары аныгы туора байыт "сахалар" онтукалара эрэ итэҕэс буолан, бэйэ-бэйэлэригэр киһиргэс оностон, чабыланарга анаан бултаһаллара кистэл буолбатах. Аан дойду олигархтарын үтүктэн, Африка саванналарыгар бултуур буолбуттара ыраатта. Билинни автомат, пулемет тэнэ сыаналаах, күүстээх саалаах-сэлтээх сылдьан, тугу харыстыахтарай? Арай, былыргы үгэни

үөдүтэбит диэн ааттаан үнүүнэн, тайыынан бултуургут эбитэ буоллар, баҕар өйдөнүллүө этэ.

Олохтоохтор эһэ да дизбэттэр. Төрүт өбүгэлэрбит ытыктаан, "кырдыаҕас" диэн ааттыыллара. Ол аата Аар Айылҕа аргыһа, мээһэ тыһыттылыбат иччи диэн сэрэтэллэрэ.

Былыр да, билигин да эһэ дьон олоһор кутталы үөскөппүтэ, суоһаабыта диэн суоҕа. Билинни кэмгэ эһэ суолга тахсара, сыбаалкаҕа кэлэрэ – кыыллар айылҕаларын тутула кэһилибитин туолута.

Тоҕо диэтэххэ, үчүгэй экологическай экспертизата суох араас улахан бырайыактары талбыттарынан туталлар. Холобура, тимир суоп, муоста тутуутугар аналлаах матырыйааллар карьердара, гаас, ныйз турбатын тутуута диэн ааттаан, араас хайыскалаах даҕаи тэптэрииллээх үлэлэри элбэх сылы эргиччи ыһа тураллар. Ол түмүгэр кыыл майгыта-сигилитэ кэһиллэр. Холобура, эйиһигин утуһа сыттаахына кэлэн үнтү дибдэй эрэ, эн да майгың-сигилиң оҕуора ама хамсаабат буолуо дуо?

Мань тэнэ, тайах, таба, оннооҕор саһыл, саарба бу

тутуулартан мэхэйдэтэн төрүүр-ууһуур, кыһынын кыстыыр, сайын мэнчирэр төрүүр-үөскүүр түөлбэтэ уларыһарыттан оҕуора алдьанар, мэхэйдэтэр.

Манньыктары тоһоҕолоон этэн туран, көчүргээн, булка наадалаах диэн ааттаан, ыты "кырдыаҕаһы" үрдэрэ үөрэтии туһалаах диир дойдубу бултуучу утарабын!

Таллэх уонна дьиз ытын төһө да дрессировкалан булчут ыт онорбоскун. Холобура, мин табаарыһым Уус Маайа улуһун Күл ыччата Николай Спиридонов аймаһыттан, булчут килиттэн, ыт оҕото бэлэхтэтэн турабын. Кини 1974 сыллаахха кыһын Нуотара үрэххэ, Күлтэн үс көстөөх сиргэ дьиз кэргэниһинэн оҕолоро Анаан албаан бэлэхтээбитэ уонна бу ыт ситэн улааттарына туох да анал үөрэтиитэ суох тайахха саарбаҕа барыаҕа, эһэни да бултатыаҕа диэн эппитэ. Ону олох итэҕэйбэккэ туран ылбытым, кэлин эппитин курдук булка баҕалаах үтүө доҕор буолбута.

Булчут ыт диэн ис хааныттан (генетически) булчут буолар. Эссэ иккис холобурум манньык кэлин 90-нус сылларга эмиз Уус Маайа Бельхачыттан төрүттээх, Павловскайга оҕолор Владимир Атласов диэн табаарыһым дьонуттан эмиз ыт оҕотун ылбытым. Бизэрлэлэригэр хараһын саҥа көрөн эрэ, эмиз саарбаттан саҕалаан бары булка барсыа диэн биэртэрэ. Эппитэрин курдук буолбута. Ону Мэнэ Ханалас Табаатыгар оҕолор Павел Егоровка 8 ыйдааҕар бэлэхтээбитим, бэркэ саарбаҕа барар диэн хайбаабыта. Кэлин дьон уоран күрэттилэр диэн хомоттун этэрэ.

Итилэри холобурдаан туран, эссэ төгүл тоһоҕолоон дьон билиитигэр этэбин, кэпсэбин. Билигин да иитэр ыттарым бэйэлэрэ тугу бултуурбунан, туох да анал такайыһа суох ис хааннарыттан ылыннарарлар.

Бу олохтор буолбут холобурдарга олобуран туран, хаайан туран, эһэни моору онорууну тохтотору туруорсабын. Мин 70-чалаах киһи билэрим, истэрим тухары эһэ дьонно саба тустута диэн суох. Хаҥа дьон оҕотун өлөрөн, бэйэтин бааһырдан кыһынныыллара кистэл буолбатах. Ити үлүгэрдээххэ түбөспүт эһэ майгыта алдьанара кэмнээх буолуо дуо? Сороһор көмүскэнэн, тыһынын харыстанан киһини кэһэппитэ эс саас ситиһиитинэн сыаналаньа суохтаах.

Мань дьон-сэргэ туох диэн саныһарый?

Степан ПОПОВ – Айыы Сизэн.

Чабылхай, умнуллубат түгэн

Алтынньы 27 күнүгэр С.Д. Флегонтов аатынан Хадаар орто оскуолатыгар «Коммунарский сбор» буолан ааста. Юпсайа 15 оскуола 158 оҕо кэлэн ытыллы.

Билиги А.А. Макаров аатынан Улахан Күөл оскуолатыттан 8 оҕо буолан баран кэллэбит. Киирэрбитигэр Хадаар оскуолатын оҕолоро сэргэхтик көрсүбүттэрэ, регистрацияны аастылыт. Оскуолаларын иһигэр Сима Сергеев аатынан мусуойдаахтар, оҕолор бэйэлэрин бырайыактарынан

онорбут стэндэлэрин көрдөрбүттэрэ. Үөрүүлээх чааска С.Д. Флегонтов аатынан Хадаар орто оскуолатын дириэктэрэ А.П. Лукин эбэрда тыгынан «Коммунарский сборбутун» арыыбыта. Эрдэ балаһыаньага этиллибитинэн, хас биридди оскуола РДШ төрөөбүт күнүгэр аналлаах быыстапкатын көмүскэбитэ. Билиги оскуолабыттан бэйэбит ааспыт сыллардаагы оҕо «Биир сомого» хамсааһынын үтэтин,

«Сардаана» муода устуудууатын уонна ыспартыбынай ситиһиилэрбитин кэпсээбиппит.

«Чурапчы кэскиллэрэ» сапайа, хамаанданан араарбытара уонна оонньолууттара. Баһаатайдарынан «Чурапчы кэскиллэрин» оҕолоро бускуллуттара. Оонньуулар бэрт бэһиллэй, интэриэһинэй этилэр. Бары бииргэ түмсэн оҕолор «огоньктаабылпыт», Хадаар оскуолатын

оҕолоро миннигэс туорду астааннар, балэх ууммуттара.

Манньык түмсүүлэр өссө да буска турдунар дизайн баҕа санаалаах тарбастыбыт, түгэнинэн туһанан Хадаар оскуолатыгар чабылхай умнуллубат түгэни балэхтээбиттэригэр махталбытын тиздэбит.

А.А. Макаров аатынан Улахан Күөл оскуолатын «Дьулуур» ОУОТ оҕолоро.

Муниципальное образование «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия)
ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 315
с. Чурапча от 01.10.2018 г.

Об утверждении формы отчета о состоянии условий и охраны труда в организациях и учреждениях, осуществляющих деятельность на территории МО «Чурапчинский улус (район)»

В целях обеспечения государственной политики в области охраны труда в муниципальном образовании «Чурапчинский улус (район)» РС(Я), во исполнение Закона Республики Саха (Якутия) от 08 декабря 2005 года N 294-3 N 595-III «О наделении органов местного самоуправления отдельными государственными полномочиями в области охраны труда», и руководствуясь постановлением Главы МО «Чурапчинский улус (район)» №362 от 30 ноября 2017 г. «Об утверждении Положения о системе управления охраной труда на территории муниципального образования «Чурапчинский улус (район)», постановляю:

1. Утвердить форму отчета о состоянии условий и охраны труда в организациях и учреждениях согласно приложению № 1 настоящего постановления.

2. Утвердить методическую рекомендацию по заполнению формы отчета согласно приложению № 2 настоящего постановления.

3. Рекомендовать руководителям организаций и учреждений, осуществляющим деятельность на территории МО «Чурапчинский улус (район)», направлять отчеты в установленные сроки согласно приложению № 2 настоящего постановления по утвержденной форме.

4. Начальнику Управления по делопроизводству, кадров и развитию информационных технологий (Макарова Л.А.) опубликовать настоящее постановление в официальном сайте администрации МО «Чурапчинский улус (район)» и в местной газете «Саҥа олох».

5. Настоящее постановление вступает в силу со дня подписания.

6. Контроль исполнения настоящего постановления возложить на первого заместителя главы А.А. Ноговицына.

А.Т. Ноговицын, глава МО.

Приложение №2

к постановлению Главы МО «Чурапчинский улус (район)» от 1.10.2018 г. № 315.

Методические рекомендации

По заполнению формы отчета о состоянии условий и охраны труда, предоставляемых организациям, осуществляющим деятельность на территории МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я) в административном МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я) в соответствии с законом РС(Я) от 08 декабря 2005 года N 294-3 N 595-III «О наделении органов местного самоуправления отдельными государственными полномочиями в области охраны труда» и постановлением Главы МО № 362 от 30 ноября 2017 г. «Об утверждении

на территории муниципального образования «Чурапчинский улус (район)».

1. Общие положения

1.1. Настоящая методическая рекомендация разработана в соответствии с законом РС(Я) от 08 декабря 2005 года N 294-3 N 595-III «О наделении органов местного самоуправления отдельными государственными полномочиями в области охраны труда» и постановлением Главы МО № 362 от 30 ноября 2017 г. «Об утверждении Положения о системе управления охраной труда на территории муниципального образования «Чурапчинский улус (район)».

1.2. Настоящая методическая рекомендация разъясняет порядок заполнения формы отчета о состоянии условий и охраны труда в организациях, осуществляющих деятельность на территории МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я).

2. Сроки направления отчета

2.1. Периодичность направления отчета в администрацию МО «Чурапчинский улус(район)» РС(Я):

- ежеквартальный отчет не позднее 5го числа месяца, следующего за отчетным периодом. При этом, отчет за 4 квартал предоставляется одновременно с годовым отчетом не позднее 20-го числа месяца, следующего за отчетным периодом.

2.2. отчетными периодами являются:

1. квартал - с 01 января по 31 марта;
2. квартал - с 01 апреля по 30 июня;
3. квартал - с 01 июля по 30 сентября;
4. квартал - с 01 октября по 31 декабря;

Календарный год - с 1 января по 31 декабря включительно.

3. Порядок заполнения отчета

3.1. Все показатели заполняются по состоянию на последнее число месяца отчетных периодов, указанных в пункте 2.2. настоящей Методической рекомендации. Показатели за предыдущие отчетные периоды не должны суммироваться.

3.2. Отчет о состоянии условий и охраны труда в организациях, осуществляющих деятельность на территории МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я) имеет:

в строке 1 наименование организации;

в строке 1.1 юридический адрес организации;

в строке 1.2 основная экономическая деятельность.

Вид экономической деятельности указывается исходя из основного кода экономической деятельности организаций согласно выписки из ЕГРЮЛ и ЕГРИП;

в строке 2 Фамилия Имя Отчество руководителя организации;

в строке 3 Наличие специалиста по охране труда или ответственного по охране труда, указывается № Приказа работодателя о назначении ответственного по охране труда;

в строке 3.1 Фамилия Имя Отчество специалиста (ответственного) по охране труда;

в строке 3.2 указывается телефон, электронный адрес специалиста (ответственного) по охране труда;

в строке 3.3 наличие профильного образования или прохождения профессиональной подготовки специалистов по охране труда;

в строке 3.4 указывается стаж в области охраны труда;

в строке 4 общее количество работников;

в строке 4.1. из них женщин;

в строке 4.2 занятых на работах с вредными и (или) опасными условиями труда

в строке 4.3 которым впервые установлен диагноз профессионального заболевания

в строке 5 «организация обучения по охране труда и проверки знаний требований охраны труда» указывается численность работников в том числе, руководители, специалисты, работники;

в строке 6 общее количество рабочих мест в организации;

в строке 7 количество рабочих мест на которых проведена специальная оценка условий труда;

в строке 7.1 указывается количество рабочих мест с разбивкой по классам условий труда. Общее количество рабочих мест строки 7.1. по классам условий труда должно совпадать с показателем строки 7;

в строке 8 численность пострадавших при несчастных случаях на производстве с утратой трудоспособности на 1 рабочий день и более;

в строке 8.1 численность пострадавших с разбивкой на категории несчастных случаев на производстве;

в строке 9 количество работников, подлежащих периодическим медицинским осмотрам;

в строке 10 количество работников, прошедших периодические медицинские осмотры;

в строке 11 средства, направленные на финансирование мероприятий по охране труда в тыс. руб;

в строке 11.1 объемы средств, направленные на финансирование мероприятий по улучшению условий и охраны труда, в соответствии со статьей 226 Трудового кодекса РФ и Типовым перечнем ежегодно реализуемых работодателем мероприятий по улучшению условий и охраны труда и снижению уровней профессиональных рисков, утвержденные приказом Министерства здравоохранения и социального развития РФ от 1 марта 2012 г. №181н, при этом, общий показатель должен равняться с показателем строки 11.

4. Порядок представления информации

1. Должностным лицом, представляющим отчет является специалист (ответственный) по охране труда организации. Отсутствие специалиста (ответственного) по охране труда (очередной, учебный отпуск, временная трудоспособность, увольнение и др.) не является основанием не представления отчета в установленные сроки.

2. Организации должны обеспечить достоверность предоставляемых сведений.

3. Отчеты должны быть подписаны руководителем организации, закреплены печатью организации. Пояснительная записка отчету подписывается специалистом (ответственным) по охране труда.

4. Отчеты в электронном виде (в формате Word, пояснение в сканированном виде) направляются на электронную почту и в бумажном виде в адрес администрации.

5. Форма отчета является единым и действует на все организации осуществляющих деятельность на территории МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я).

